

Літературознавство Literary criticism

<https://doi.org/10.28925/2311-2425.2023.27>

УДК 82-32.09:[165.82:133.4]

СПІЛЬНІ РИСИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ХУДОЖНІХ КАРТИН СВІТУ ЕЛЕНИ ГАРРО ТА СЕРГІЯ ОСОКИ (НА МАТЕРІАЛІ ОПОВІДАНЬ «¿QUÉ HORA ES...?» ТА «ОПІВНІЧНИЙ ГІСТЬ»)

Підпригора Ю.Г.

Київський університет імені Бориса Грінченка
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-8168-7825>
y.pidpryhora@kubg.edu.ua

Кушнір А.О.

Київський університет імені Бориса Грінченка
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-7086-016X>
a.kushnir@kubg.edu.ua

This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Сучасний світ спілкування представників різних етносів часто вимагає більшого заглиблення в реалії та особливості світосприйняття тієї чи іншої культури кожного з суб'єктів комунікації. Мовна концептуалізація світу кожного етносу, в свою чергу, знаходить відображення в літературі у вигляді індивідуальної художньої картини світу, реалізованої автором на сторінках його творів. Саме тому дослідження спільного та відмінного в авторських картинах світу різних письменників викликає інтерес, особливо якщо, на перший погляд, їхні мовні, культурні та історичні витоки суттєво різняться. Метою статті є проаналізувати авторські картини світу представників мексиканської та української літератур на матеріалі двох вибраних оповідань та встановити їх спільні риси.

Елена Гарро (1916-1998) – мексиканська письменниця, журналістка та сценаристка. Її вважають представницею магічного реалізму в

латиноамериканській літературі та поборницею ідей фемінізму.

Сергій Осока (1980 р. н.) – наш сучасник, український поет та письменник із Полтавщини, член Національної спілки письменників України. Його проза часто апелює до тем сільського побуту чи порівнює сільський та міський стиль життя.

Тим не менш, в оповіданнях «¿Qué hora es...?» та «Опівнічний гість» цих абсолютно різних авторів у результаті проведеного дослідження було встановлено такі спільні риси художніх картин світу:

- головними героїнями в обох оповіданнях виступають жінки, чиєю віссю буття є кохання до чоловіка. Це наскрізний мотив, що тісно переплетений з концептом ЧЕКАТИ;

- викривлене сприйняття часу. Для обох головних героїнь час циклічний та обмежений однією добою. Для решти персонажів час є лінійним, тому поведінка героїнь є дивною і сприймається іншими як ознака психічного розладу особистості;

- в обох оповіданнях домінує чуттєве сприйняття дійсності: багато описів візуальних образів, запахів, тактильних відчуттів;

- для обох героїнь є властивими оніричні стани (сон і дійсність тісно переплітаються);

- обидва оповідання мають неочікувану розв'язку.

Аналіз спільних рис свідчить про присутність в індивідуальних художніх картинах світу обох авторів характеристик, притаманних філософії магічного реалізму. Проте, якщо в мексиканській та інших іспанськомовних літературах магічний реалізм є розповсюдженим явищем, для української літератури він не є типовим. Звідси постає перспективна проблема подальшого дослідження першопричин такої близькості авторських картин світу представників українськомовної та іспанськомовної культур.

Ключові слова: художня картина світу, концепт ЧАС, концепт ПРОСТІР, концепт ЧЕКАТИ, оніричні стани, магічний реалізм.

Y. Pidipryhora, A. Kushnir. Common features of the individual artistic worldviews by Elena Garro and Serhiy Osoka (based on the short stories "¿Qué hora es...?" and "The Midnight Guest")

The modern world of communication between representatives of different ethnic groups often requires a deeper understanding of the realities and peculiarities of the cultural worldview by each of the subjects of communication. The linguistic conceptualization of the world of each ethnic group, in turn, is reflected in literature in the form of an individual artistic worldview realised by the author on the pages of his works. That is why the study of the common and distinctive features of different writers' worldview is of interest, especially if at first glance their linguistic, cultural and historical origins seem to be significantly different. The purpose of the article is to analyze the artistic worldview of representatives of Mexican and Ukrainian literature based on the material of two selected stories and to establish their common features.

Elena Garro (1916-1998) was a Mexican writer, journalist, and screenwriter. She is considered to be a representative of magical realism in Latin American literature and a champion of feminism.

Serhiy Osoka (b. 1980) is a contemporary of ours, a Ukrainian poet and writer from Poltava region, a member of the Ukraine's National Union of Writers. His prose often refers to rural life or compares rural and urban lifestyles.

Nevertheless, in the stories "¿Qué hora es...?" and "The Midnight Guest" by these completely different authors, as a result of the conducted research, the following common features of artistic worldviews were established:

- *the main characters in both stories are women whose axis of being is love for a man. It is a recurring motif that is closely intertwined with the concept of "waiting";*
- *distorted perception of time. For both protagonists, time is cyclical and limited to one day. For the other characters, time is linear, which is why the protagonists' behaviour is strange and is perceived by others as a sign of a mental disorder;*
- *both stories are dominated by a sensory perception of reality: there are many descriptions of visual images, smells, and tactile sensations;*
- *both characters are marked by oneiric states (dream and reality are closely intertwined);*
- *both stories have an unexpected ending.*

The analysis of common features in the individual artistic pictures of the world of both authors indicates the presence of the characteristics inherent to the philosophy of magical realism. However, if magical realism is a widespread phenomenon in Mexican and other Spanish-language literature, it is not typical for Ukrainian literature. Hence the promising problem of further research into the root causes of such closeness of the author's worldview of representatives of Ukrainian-speaking and Spanish-speaking cultures arises.

Key words: *artistic worldview, concept of TIME, concept of SPACE, concept of WAITING, oneiric states, magical realism.*

Вступ. Сучасний світ спілкування представників різних етносів часто вимагає більшого заглиблення в реалії та особливості світосприйняття тієї чи іншої культури кожного з суб'єктів комунікації. При цьому мовна концептуалізація світу кожного етносу, в свою чергу, знаходить відображення в літературі у вигляді індивідуальної художньої картини світу, реалізованої автором на сторінках його творів.

Загальновідомим є твердження про те, що картина світу є сукупністю уявлень людини про те, як він влаштований (Шинкарук, 2002, с. 271). Концептуальна картина світу об'єктивує знання у свідомості людини і реалізується через мовну картину світу, яка у свою чергу може бути засобом вивчення певних індивідуальних чи національних характеристик людей через моделювання концептів. Разом із тим, мова є засобом створення вторинної художньої картини світу, яка втілює індивідуальне авторське уявлення творця-письменника про світ і може містити індивідуальні концепти, властиві лише сприйняттю конкретного автора (Yaremchuk, 2020).

Саме тому дослідження спільного та відмінного в авторських картинах світу різних письменників викликає інтерес, особливо якщо, на перший погляд, їхні мовні, культурні та історичні витоки суттєво різняться.

Метою статті є проаналізувати авторські картини світу представників мексиканської та української літератури та встановити їх спільні риси.

Матеріалом дослідження послужили два оповідання: «¿Qué hora es...?» («Котра година?») мексиканської авторки Елени Гарро та «Опівнічний гість» українського письменника Сергія Осоки. Слід зауважити, що аналізувалися оригінальні тексти іспанською та українською мовою відповідно.

Елена Гарро (1916-1998) – мексиканська письменниця, журналістка та сценаристка, що народилася в Пуеблі, Мексика, 11 грудня 1916 року. Період її найактивнішої діяльності припав на 60-90ті роки минулого сторіччя. Її вважають представницею магічного реалізму в латиноамериканській літературі та поборницею ідей фемінізму. Творчість Гарро має важливе значення для мексиканської та латиноамериканської літератури: її проза започаткувала нові способи осмислення часу в оповіді, в її п'єсах можна побачити нові тенденції в драматургії; в її оповіданнях, настільки ж фантастичних, як і достовірних, ледь не вперше в мексиканській літературі головна увага зосереджена на світогляді селян, корінних народів та мешканців провінційних містечок. Розмах літературної творчості Елени Гарро є таким, що деякі літератори стверджують, що вона є найкращою письменницею Мексики після Сор Хуани Інєс де ла Крус (Garro, 2016, pp. 9-23).

Сергій Осока – наш сучасник, український поет та письменник, член Національної спілки письменників України. Автор народився 1980 року у Великій Багачці на Полтавщині і досі живе у Полтаві, працює літературним редактором, перекладає поезію. Його проза часто апелює до тем сільського побуту чи порівнює сільський та міський стиль життя. Обране для аналізу оповідання «Опівнічний гість» належить до збірки «Три лини для Марії», опублікованої у 2020 році, яка наприкінці 2021 року у Львові була відзначена премією Міста літератури ЮНЕСКО.

Критичний огляд літератури, концептуальних рамок, гіпотез. Відтворення авторських художніх картин світу в літературних творах письменників є багатогранною темою, яка завжди викликала інтерес науковців-філологів. У фокус досліджень потрапляли як вплив соціокультурного оточення автора на його художню картину світу, так і закономірності використання різноманітних літературних технік для створення цієї картини, і нарешті зворотній вплив авторської художньої картини світу на суспільство. У своїй праці «The Anxiety of Influence: A Theory of Poetry» відомий американський літературний критик Гарольд Блум проаналізував творчість різних поетів і дослідив, як їх індивідуальна картина

світу та власний досвід відображаються в написаних ними текстах, приділивши увагу важливості літературної традиції і впливу попередніх митців на своїх послідовників, який шляхом творчої переінтерпретації відбивається у їх власних художніх картинах світу (Bloom, 1973). Інший видатний літературний критик Нортроп Фрай запропонував теорію архетипів, яка дозволила пояснити, якими універсальними архетипами користуються автори, створюючи художню картину світу в своїх творах. Фрай виділяє чотири основні архетипи: комедію, трагедію, романтику та сатиру. Кожен із цих архетипів пов'язаний із низкою повторюваних тем і мотивів, які Фрай детально досліджує у своїй роботі (Frye, 1990). Проблема створення художньої картини світу автора крізь призму ролі, яку в цьому процесі відіграє мова, цікавила французького семіолога Ролана Барта, який досліджував зв'язки між мовою, культурою та літературою (Barthes, 1972). Нашу увагу привернув крос-культурний аспект досліджуваної проблематики: чи може індивідуальне авторське уявлення про світ різних письменників, що належать до різних етносів та культур та користуються різною мовною картиною світу, мати точки перетину, і якщо так, то чим це зумовлено? Поштовхом до аналізу творчості Елени Гарро та Сергія Осоки, в яких, на перший погляд, немає нічого спільного з точки зору походження, статі, генерації, соціокультурного середовища, в якому вони формувалися як особистості, стало враження від випадково прочитаних оповідань, теми та ідеї яких здалися нам дотичними. Це спонукало нас більш детально проаналізувати ці твори, щоб підтвердити чи спростувати початкову гіпотезу.

Методологія дослідження. Дослідження особливостей індивідуальних авторських картин світу зазначених письменників здійснювалося в декілька етапів.

На першому етапі було застосовано метод лінгвістичного спостереження шляхом первинного аналітичного осмислення художніх текстів, визначення ключових ідей та мовних засобів, за допомогою яких вони вербалізуються.

На другому етапі було використано метод лінгвоконцептуального аналізу, завдяки якому було встановлено головні художні концепти обох оповідань та окреслено структурно-змістовий обсяг номінативних одиниць, які стали в тексті їх вербальними знаками. На цьому етапі для ідентифікації поняттєвого обсягу лексеми – основи словесного образу «чекати» також

застосовувався дефініційний аналіз.

На третьому етапі з оповідань шляхом суцільної вибірки були виокремлені лексичні одиниці, що вербалізують сенсорні образи, які було класифіковано за п'ятьма органами чуттів на візуальні, слухові, смакові, нюхові й тактильні. За допомогою кількісного аналізу було проранжовано частотність їх використання в художньому просторі досліджуваних текстів.

На четвертому етапі було здійснено компаративний аналіз визначених характеристик авторських картин світу Елени Гарро та Сергія Осоки, представлених у художніх текстах досліджуваних оповідань, і встановлено спільні риси, притаманні обом авторським художнім картинам світу.

Результати дослідження та обговорення. У проаналізованих творах «¿Qué hora es...?» Елени Гарро та «Опівнічний гість» Сергія Осоки було виявлено як авторські концепти, що мають точки перетину, так і спільні сюжетні ходи та особливості будови нарації, представлені на *рис. 1*.

Рис. 1. Схема концептуальної структури оповідань

Перш за все варто зазначити, що головними героїнями в обох оповіданнях виступають жінки, чиєю віссю буття є кохання до чоловіка. Це наскрізний мотив для обох оповідань, що тісно переплетений з концептом ЧЕКАТИ. Героїня Елени Гарро Лусія Мітре чекає на свого коханого Габріеля Кортину, який має приїхати до неї в готель, а безіменна героїня Сергія Осоки чекає на повернення з роботи з лісу свого чоловіка-лісоруба. За наміром авторів концепти ЧЕКАТИ та КОХАТИ стають синонімами і, фактично, впливають на всю побудову оповідань.

За академічним тлумачним словником української мови:

ЧЕКАТИ, недок. «Перебувати де-небудь, щоб побачити когось, зустрітися з кимсь; розраховувати на появу, прихід кого-, чого-небудь; ждати" (Словник української мови, б. д.)

Тобто, концепт ЧЕКАТИ завжди пов'язаний із двома філософськими універсальними категоріями ПРОСТОРУ та ЧАСУ.

Обидві героїні чекають на коханих у замкненому просторі. Героїня «¿Qué hora es...?» прибуває до паризького готелю, де вона домовилась зустрітися з коханцем, заради якого відреклася від сімейної стабільності та грошей. Протягом 11 місяців вона чекає на приїзд коханого, не виходячи з власного номеру, поставивши на «стоп» власне життя, зачинившись у циклі одного дня: «*Durante varios días la señora Mitre comió y cenó en su habitación. Nadie la vio salir*» (Garro, 2016, p. 54); «*Durante muchos días Lucía Mitre vivió en el cuarto 101. Sólo los criados la veían. Comía y cenaba en su habitación y no hablaba con nadie*» (Garro, 2016, p. 57).

Героїня «Опівнічного гостя» чекає у замкненій власній домівці на вечерю свого чоловіка та згадує складнощі в їх становленні як подружжя. Тут теж спостерігається відмова від родинних зв'язків, адже батьки нареченої були проти її шлюбу. Цим підкреслюється самотність обох героїнь, їх залежність від партнера. Так само, як Лусія, героїня Осоки роками проводить один і той самий Святвечір в очікуванні повернення чоловіка: «*Можна би злізти, запалити ще одну свічку, винести геть рибу, передивитися – може, на столі щось не так стоїть, переставити, перетрусити торочки на обрусі, витерти лутку, щоб не текло з вікна на лаву. Та чи ж, Господи, не знайдеться чого зробити молодій господині на Святвечір?*» (Осока, 2022, с. 210); «*Боже ж, Боже, як страшно, як сумно й порожньо їй у цій хаті, де все наготовлене для нього, де все аж тремтить, аж не тямиться, не здишеться без нього*» (Осока, 2022, с. 211).

Звідси випливає наступна спільна риса змальованих авторами художніх картин світу – викривлене сприйняття часу. На важливість концепту ЧАСУ для нарації нам натякають уже, власне, назви творів: «¿Qué hora es...?» / «Котра година?» у Гарро та «Опівнічний гість» в Осоки. У першому випадку з дня у день головна героїня ставить це питання порт'є готелю пану Бруньєру (воно звучить 8 разів у тексті оповідання), аби звіритися з розкладом поїзда, на якому має приїхати її коханий. У другому випадку героїня щодня готується зустріти

свого чоловіка опівночі. У дискурсі постійно використовуються лексичні одиниці з лексико-семантичного поля «Ніч» (рис. 2).

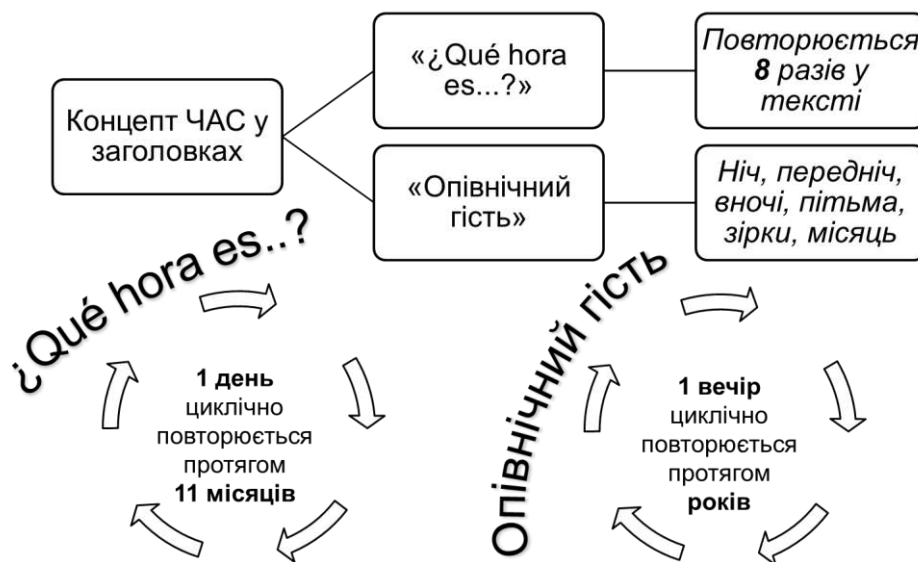

Рис.2. Концепт ЧАС в проаналізованих оповіданнях

Для обох головних героїнь час циклічний та обмежений однією добою. Один день чи один вечір для персонажок – це цикл, що заміщує все їх життя без усвідомлення цього. Так, наприклад, Лусія Мітре з обуренням відповідає Бруньєру, який після декількох місяців її перебування в готелі намагається переконати її у марності очікування: «¿Nunca han visto a nadie que espere a su amante todo el día?» (Garro, 2016, p.58), не усвідомлюючи, в такий спосіб, реального перебігу часу.

Проте для решти персонажів час є лінійним, тому поведінка героїнь здається їм дивною і сприймається іншими як ознака психічного розладу особистості. Це ще одна спільна для досліджуваних оповідань риса. Саме погляд зі сторони дозволяє нам зрозуміти, що ця циклічність подій, роздумів та очікування не є адекватною реакцією жінок на ситуацію. Інші персонажі в оповіді подаються як протиставлення до наших героїнь, як прояв критичного мислення у загальній абсурдності: «¿Qué? ¿La sudamericana? Está tocada. Se arregla, se sienta en un sillón y pregunta: “¿Qué hora es?”» (Garro, 2016, p.54); «– Диви, спить стара. Білий день, а вона спить! – Та тихо ти, Грицьку,

тихо, бо ще встане, я боюсь її. – Сам тихо! Наставила їжі онде стільки, та так і стоїть! – А диви як хату гілляччям обперла, що й дверей не знати! – І криницю закидала... – Та вона ж пришелепувата. Мертвяка свого жде!» (Осока, 2022, с. 217).

Очевидно, що травматичні події в житті героїнь призвели до певних психічних розладів, які ускладнили для них об'єктивне сприйняття дійсності. Це проявляється також у тому, що часто сон та реальність стають одним цілим для героїнь, переплітаючись між собою, заважаючи помітити нелогічність їх поведінки. Молода дружина в оповіданні Осоки постійно дрімає, прокидається та навіть веде діалог зі сном: «*Хіба він тобі був підхідний? Хіба такий тобі треба? А люди? Мовчи, соне, мовчи, осоружний, не балакай до мене, не балакай про нього, не налягай, клятий, я його люблю, більш як тебе, більш як себе*» (Осока, 2022, с. 210). Тобто, в «Опівнічному гостеві» сон стає живою істотою, що часто озвучує думки самої жінки, які вона зазвичай приховує навіть від самої себе.

У «¿Qué hora es...?» усе існування сеньйори Мітре проходить у напівсвідомому стані, що видно з сумбурних діалогів, сповільненого мовлення та відсутності орієнтації в часі: «*Las palabras de Lucía sonaban irreales en la habitación de luz rosada. Su voz salía con lentitud y parecía que no iba dirigida a nadie. Las frases apenas dichas rodaban frágiles por el aire y caían sin ruido sobre la alfombra*» (Garro, 2016, p.56).

Таким чином, оніричні стани, як і замкнений простір, відіграють важливу роль у відображенні внутрішнього світу обох героїнь, підкреслюючи їх відчуженість та відірваність від реальності.

Іншою рисою, характерною для обох письменників, є чуттєве сприйняття і відтворення дійсності в їх художніх дискурсах. В обох оповіданнях є багато образів, що спираються на п'ять чуттів: зір, слух, смак, нюх і дотик. Завдяки майстерному використанню різноманітних художніх засобів, в основі яких лежать візуальні, слухові, смакові, нюхові та тактильні образи, як Елена Гарро, так і Сергій Осока створюють особливу атмосферу, в яку читач поринає з перших же сторінок: «*Sobre una maleta marchita estaba la chalina de gasa color durazno*» (Garro, 2016, p.52); «*Солона риба пахла так гостро, що їй, закутаній до самого підборіддя в грубу ряднину, з добре збитою подушкою під потилицею, ніяк не засиналося*» (Осока, 2022, с. 207).

Разом із тим, частотність використання тих чи інших сенсорних образів у письменників є різною. У *табл. 1* представлено результати проведеного

кількісного аналізу, які засвідчили, що в художньому просторі оповідання Елени Гарро переважають візуальні образи (*color durazno, el pelo sepia, cristales brillantes, reflejos tornasoles*), а у Сергія Осоки – тактильні та слухові (які в нього гарячі руки, він огортає її руками і голубить спину, дитячий лемент, гостре тріскання криги). Також у мексиканської письменниці повністю відсутні смакові образи і в два рази менше використовуються образи запахів, тоді як у художньому просторі тексту Сергія Осоки опис цих відчуттів створює тло, на якому розгортаються події: *солоня риба пахла так гостро, олія зіркне, кутя така солодка, кожух запахне холодом, сирістю*.

Табл. 1. Результати кількісного аналізу використання сенсорних образів

	«¿Qué hora es...?»	«Опівнічний гість»
Візуальні образи	67%	15%
Слухові образи	11%	27%
Смакові образи	0%	8%
Нюхові образи	7%	15%
Тактильні образи	15%	35%

Як ми вже зазначали раніше, обидва твори дають читачу змогу зануритись в оповідь із різних точок зору: як головних героїнь, так і другорядних персонажів. Це дозволяє в процесі читання робити певні припущення, вірити або не вірити одній зі сторін, створити свій горизонт очікувань. Але зрештою, незважаючи на це, на читача чекає ще одна спільна риса цих оповідань – несподівана розв'язка. З оповідання С. Осоки ми дізнаємося, що молода дружина насправді вже літня жінка, її чоловік давно помер і вона дарма чекає на нього вже багато років в уявному світі передріздвяного вечора. Наприкінці оповідання Е. Гарро головна героїня Лусія помирає, не дочекавшись свого коханого, але Габріель, про якого всі чули протягом 11 місяців, але не вірили в його існування, приїжджає в готель одразу після смерті Лусії, а потім таємничо зникає, не залишивши по собі жодних слідів, крім тенісної ракетки.

Такий фактор несподіванки спричинено ототожненням реального і фантастичного під час оповіді, коли фантазія сприймається як дійсність, і раптове усвідомлення читачем факту, що те, що здавалося йому реальним,

насправді є вигадкою, здійснює на нього сильний художньо-емоційний вплив.

Цей ефект є однією з найважливіших рис течії магічного реалізму в літературі, до яких також належать наявність в оповіді наративної поліфонії, перебування персонажів на межі сну та реальності, тобто оніричні стани, викривлення часу та інші (Gresco & Pache Carballo, 2014). Отже, в обох оповіданнях присутні риси магічного реалізму, тобто письменники створюють свої художні картини світу, концептуалізуючи його крізь призму цієї філософії.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

У результаті проведеного дослідження оповідань мексиканської письменниці Елени Гарро «¿Qué hora es...?» та українського автора Сергія Осоки «Опівнічний гість» було встановлено такі спільні риси авторських художніх картин світу:

- головними героїнями в обох оповіданнях виступають жінки, чиєю віссю буття є кохання до чоловіка. Це наскрізний мотив, що тісно переплетений з концептом ЧЕКАТИ;

- викривлене сприйняття часу. Для обох головних героїнь час циклічний та обмежений однією добою. Для решти персонажів час є лінійним, тому поведінка героїнь є дивною і сприймається іншими як ознака психічного розладу особистості;

- в обох оповіданнях домінує чуттєве сприйняття дійсності: багато описів візуальних образів, запахів, тактильних відчуттів. Проте за частотністю використання у Елени Гарро переважають візуальні образи, а у Сергія Осоки тактильні і слухові;

- для обох героїнь є властивими оніричні стани (сон і дійсність тісно переплітаються);

- обидва оповідання мають неочікувану розв'язку.

Аналіз спільних рис свідчить про присутність в індивідуальних художніх картинах світу обох авторів характеристик, притаманних філософії магічного реалізму. Проте, якщо в мексиканській та інших іспанськомовних літературах магічний реалізм є розповсюдженим явищем, для української літератури він не є типовим. Звідси постає перспективна проблема подальшого дослідження першопричин такої близькості авторських картин світу представників українськомовної та іспанськомовної культур. Чи це явище є суто індивідуальним, чи воно є типовим для інших представників сучасної української літератури? Подальші дослідження творчості інших українських письменників під запропонованим кутом зору можуть дати

відповідь на це питання. У разі підтвердження типовості цього явища здається логічним висунути гіпотезу про те, що близькість авторських художніх картин світу іспанськомовних та українськомовних письменників може свідчити про спільність певних сегментів мовних, а отже й концептуальних картин світу наших етносів.

ДЖЕРЕЛА

1. Осока, С. (2022). *Три лини для Марії*. Видавництво Старого Лева.
2. *Словник української мови*. (б. д.). Тлумачні словники української мови. <http://sum.in.ua/>
3. Шинкарук, В. (Ред.). (2002). *Філософський енциклопедичний словник*. Абрис.
4. Barthes, R. (1972). *Le degré zéro de l'écriture: Suivi de Nouveaux essais critiques*. Éditions du Seuil.
5. Bloom, H. (1973). *The anxiety of influence: A theory of poetry*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.2307/25599917>
6. Frye, N. (1990). *Anatomy of criticism: Four essays*. Penguin Books. <https://doi.org/10.2307/j.ctvs9fh34>
7. Garro, E. (2016). *Cuentos Completos de Elena Garro / the Complete Stories of Elena Garro*. Penguin Random House Grupo Editorial.
8. Greco, B., & Pache Carballo, L. (2014). *Sobrenatural, fantástico y metarreal: La perspectiva de América Latina*. Biblioteca Nueva.
9. Yaremchuk, A. (2020). Мовна картина світу — концептуальна картина світу — художня картина світу: параметричні ознаки й характер співвідношення. *Studia Ukrainica Posnaniensia*, 8(1), 69–76. <https://doi.org/10.14746/sup.2020.8.1.06>

REFERENCES

1. Barthes, R. (1972). *Le degré zéro de l'écriture: Suivi de Nouveaux essais critiques*. Éditions du Seuil.
2. Bloom, H. (1973). *The anxiety of influence: A theory of poetry*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.2307/25599917>
3. Frye, N. (1990). *Anatomy of criticism: Four essays*. Penguin Books. <https://doi.org/10.2307/j.ctvs9fh34>
4. Garro, E. (2016). *Cuentos Completos de Elena Garro / the Complete Stories of Elena Garro*. Penguin Random House Grupo Editorial.
5. Greco, B., & Pache Carballo, L. (2014). *Sobrenatural, fantástico y metarreal: La perspectiva de América Latina*. Biblioteca Nueva.
6. Osoka, S. (2022). *Try lyny dla Marii*. Vydavnytstvo Staroho Leva. (in Ukrainian)
7. Shynkaruk, V. (Ed.). (2002). *Filosofskyi entzyklopedychnyi slovnyk*. Abrys. (in Ukrainian)
8. *Slovnyk urkainskoyi movy (n.d.)* Tlumachnyi slovnyky ukrainskoyi movy. <http://sum.in.ua/> (in Ukrainian)
9. Yaremchuk, A. (2020). Мовна картина світу — концептуальна картина світу — художня картина світу: параметричні ознаки і характер співвідношення. *Studia Ukrainica Posnaniensia*, 8(1), 69–76. <https://doi.org/10.14746/sup.2020.8.1.06> (in Ukrainian).

Дата надходження статті до редакції: 28.03.2023.

Прийнято до друку: 24.04.2022